

Målnummer: 7455-10   **Avdelning:** 2

Avgörandedatum: 2012-03-20

Rubrik: Fråga om medlemsvillkoret enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring varit uppfyllt i visst fall.

Lagrum:

- 7 § och 8 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring
- 45 § lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Rättsfall:

REFERAT

G.B. var medlem i Arbetslöshetskassan Alfa från den 1 september 2006 till och med den 31 augusti 2008 då medlemskapet upphörde på grund av bristande betalning. Hon beviljades därefter inträde i Handelsanställdas Arbetslöshetskassa från och med den 1 oktober 2008 vilket senare ändrades till att gälla från och med den 1 september 2008.

Handelsanställdas Arbetslöshetskassa beslutade den 19 februari 2009 att bevilja G.B. arbetslöshetsersättning enligt grundförsäkringen fr.o.m. den 1 januari 2009. G.B. begärde omprövning av kassans beslut och menade att hon var berättigad till inkomstrelaterad ersättning. Vid omprövning den 4 mars 2009 vidhöll kassan sitt beslut att hon inte kunde anses ha ett obrutet sammanhängande medlemskap i arbetslöshetskassa om tolv månader och att hon därmed inte uppfyllde villkoret för inkomstrelaterad ersättning enligt 7 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF).

G.B. överklagade kassans omprövningsbeslut hos länsrätten och yrkade att hon skulle beviljas inkomstrelaterad arbetslöshetsersättning från och med ansökningstillfället den 1 januari 2009.

Handelsanställdas arbetslöshetskassa bestred bifall till överklagandet.

Länsrätten i Östergötlands län (2009-06-10), ordförande Fréden) yttrade, efter att ha redogjort för tillämpliga bestämmelser i ALF och lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor (LAK), följande: I skrivelse från Alfakassan den 3 februari 2009 anges att G.B. varit medlem under perioden 2006-09-01 - 2008-08-31 och att medlemskapet upphört på grund av bristande betalning. Då G.B. i enlighet med 45 § LAK har utträtt ur arbetslöshetskassan den 31 augusti 2008 föreligger inte ett sådant obrutet medlemskap som krävs för att få tillgodoräkna sig tiden för medlemskap i Alfakassan. Därmed uppfylls inte villkoret om tolv månaders sammanhängande medlemskap i en arbetslöshetskassa vid tiden för ansökan om inkomstrelaterad ersättning. Vid nämnda förhållande har Handelsanställdas arbetslöshetskassa haft fog för sitt beslut och överklagandet bör avslås. - Länsrätten avslår överklagandet.

G.B. överklagade länsrättens dom hos kammarrätten. Hon vidhöll sitt yrkande samt tillade i huvudsak följande. Handelsanställdas arbetslöshetskassa hade inte informerat henne om innehållet i 45 § LAK. Hon blev först i samband med att hon ansökte om ersättning från arbetslöshetskassan informerad om att hon inte hade betalat avgiften för september 2008. Om hon hade känt till skulden så hade hon betalat den på en gång i stället för senare.

Handelsanställdas arbetslöshetskassa bestred bifall till överklagandet och hänvisade till Kammarrätten i Stockholms dom i mål nr 3621-1997, meddelad den 21 juni 1999.

Kammarrätten inhämtade yttrande från Inspektionen för arbetslöshetsförsäkring (IAF) som den 8 mars 2010 anförde bl.a. följande.

Den inkomstrelaterade ersättningen är frivillig och bygger på att medlemmen fullgör sina skyldigheter gentemot sin arbetslöshetskassa och betalar medlemsavgift inom den tid som kassans stadgar föreskriver. I 45 § LAK finns dock med hänsyn till de allvarliga ekonomiska förhållanden det innebär för en enskild att inte längre vara medlem en särskild respittid innan en medlem ska anses ha utträtt ur kassan på grund av bristande betalning. Enligt IAF:s mening ska en person som har försummat att betala sin medlemsavgift innan respittiden gick ut inte kunna återöppna ett sammanhängande medlemskap. Detta enbart på grund av att han eller hon har ansökt om återinträde i arbetslöshetskassan eller en annan kassa månaden efter att respittiden löpt ut och att tidpunkten för inträdet därför formellt sett har skett omedelbart efter utträdet.

Kammarrätten i Jönköping (2010-10-21, Lindgren, Stelzer, Haglund, referent) yttrade: Innehållet i de tillämpliga bestämmelserna framgår av länsrättens dom. Därutöver kan följande tilläggas. Enligt 34 § LAK har den som redan är medlem i en arbetslöshetskassa inte rätt att bli medlem i en annan arbetslöshetskassa. Vidare ska när medlemskap i arbetslöshetskassan beviljas inträdet i kassan anses ha skett första dagen i den kalendermånad när ansökan om medlemskap gjordes. - G.B. har enligt beslut från Arbetslöshetskassan Alfa utträtt ur den kassan den 31 augusti 2008. Hon har såvitt framgår av utredningen i detta mål inte begärt omprövning av det beslutet. - Av utredningen framgår att G.B., som ansökte om medlemskap i Handelsanställdas arbetslöshetskassa den 23 september 2008 och därmed ska anses ha inträtt i densamma den 1 september 2008, var medlem i Arbetslöshetskassan Alfa t.o.m. den 31 augusti 2008. Hon har därmed omedelbart före inträdet i Handelsanställdas arbetslöshetskassa varit medlem i en annan arbetslöshetskassa. Det saknar enligt kammarrättens mening lagligt stöd för att i detta sammanhang tillmäta orsaken till utträdet betydelse. Vid bedömningen av om G.B. har rätt till inkomstrelaterad ersättning ska hon därför även tillgodoräknas den tid som hon var medlem i Arbetslöshetskassan Alfa. Det ankommer på a-kassan att vidta de åtgärder som föranleds av denna dom. - Kammarrätten upphäver länsrättens dom och Handelsanställdas arbetslöshetskassas beslut samt visar målet åter till kassan för erforderlig handläggning.

IAF överklagade kammarrättens dom och yrkade att Högsta förvaltningsdomstolen skulle upphäva domen och fastställa det slut som länsrättens dom innehöll. IAF anförde bl.a. följande. Kammarrätten har anført att det saknas lagligt stöd för att i det aktuella sammanhanget tillmäta orsaken till utträdet betydelse. Om inte orsaken till utträdet ska tillmätas betydelse vid prövningen av om en sökande uppfyller medlemsvillkoret enligt 7 och 8 §§ ALF innebär det att den som ansöker om inträde i en ny arbetslöshetskassa i direkt anslutning till att ha beviljats utträde ur en annan sådan kassa på grund av bristande betalning kan få tillgodoräkna sig tre månader som medlem i den tidigare kassan. Detta skulle gälla, oavsett om han eller hon betalar medlemsavgifterna för dessa månader eftersom det inte finns något lagligt stöd för att vägra en person inträde i en arbetslöshetskassa på grund av obetalda medlemsavgifter hos en annan kassa. Frågan är om det har varit lagstiftarens mening att en person ska kunna behålla sitt försäkringskydd enligt den inkomstrelaterade försäkringen efter utgången av den i 45 § LAK föreskrivna tidsfristen utan att ha betalat samtliga medlemsavgifter.

G.B. förelades att svara på överklagandet men hördes inte av.

Högsta förvaltningsdomstolen (2012-03-20, Knutsson, Jermsten, Stenman, Saldén Enérus) yttrade:

Skälen för avgörandet

Av handlingarna i målet framgår att G.B. var medlem i Arbetslöshetskassan Alfa under perioden den 1 september 2006 - den 31 augusti 2008. Medlemskapet upphörde på grund av bristande betalning. G.B. ansökte därefter om medlemskap i Handelsanställdas arbetslöshetskassa. Ansökan inkom till kassan den 23 september 2008. Inträde beviljades från och med den första dagen i ansökningsmånaden, dvs. den 1 september 2008. G.B. ansökte om arbetslöshetsersättning från och med den 1 januari 2009.

Arbetslöshetskassan beviljade henne ersättning enligt grundförsäkringen från och med den 1 januari 2009 men ansåg att hon inte hade rätt till inkomstrelaterad ersättning på grund av att hon inte uppfyllde kravet på tolv månaders sammanhängande medlemskap i en arbetslöshetskassa.

Den inkomstrelaterade försäkringen är frivillig och bygger på att medlemmarna betalar sina avgifter i tid. Medlemskapet i en arbetslöshetskassa medför väsentliga rättsverkningar för den enskilde. Reglerna om inträde i och utträde ur en arbetslöshetskassa har därför reglerats i lag.

För rätt till ersättning enligt inkomstbortfallsförsäkringen krävs bl.a. obrutet medlemskap i en arbetslöshetskassa under minst tolv månader (medlemsvillkor), 7 § ALF. Personer som omedelbart före inträdet i en arbetslöshetskassa har varit medlemmar i en annan sådan kassa får för uppfyllandet av medlemsvillkoret tillgodoräkna sig tid i den kassan, 8 § ALF.

För att bibehålla medlemskapet i en kassa måste som huvudregel den enskilde betala sina medlemsavgifter inom föreskriven tid. Med hänsyn till de allvarliga ekonomiska konsekvenser som det medför för den enskilde att inte längre vara medlem i en arbetslöshetskassa har det i 45 § LAK införts en tidsfrist inom vilken den enskilde kan betala en förfallen obetald medlemsavgift utan att förlora medlemskapet. Avgiften ska betalas eller en anmälan om ett förhållande på vilket befrielse från betalningsskyldighet kan grundas ska göras senast vid utgången av den andra månaden efter den tid vilken avgiften belöper på. Om medlemmen inte har uppfyllt sina skyldigheter i detta avseende anses denne ha ansökt om utträde och trätt ut ur kassan efter tidsfristens utgång (prop. 1999/2000:139 s. 82).

Av 34 § LAK framgår, såvitt nu är av intresse, att när medlemskap i en arbetslöshetskassa beviljas ska inträdet anses ha skett första dagen i den kalendermånad när ansökan om medlemskap gjordes.

Som regelverket är utformat saknar det betydelse vilket skäl som föranlett utträde ur den tidigare arbetslöshetskassan.

G.B. var medlem i Arbetslöshetskassan Alfa t.o.m. den 31 augusti 2008 och hon beviljades inträde i Handelsanställdas arbetslöshetskassa fr.o.m. den 1 september 2008. Eftersom hon omedelbart före inträdet i Handelsanställdas arbetslöshetskassa hade varit medlem i en annan arbetslöshetskassa får hon för att uppfylla medlemsvillkoret tillgodoräkna sig tid i den kassan. Överklagandet ska därmed avslås.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

Justitierådet Billum var av skiljaktig mening och anförde följande. Arbetslöshetsförsäkringen består av två delar, grundförsäkringen och inkomstbortfallsförsäkringen. Ersättning enligt grundförsäkringen lämnas till den som inte är medlem i en arbetslöshetskassa eller som inte uppfyller de villkor som gäller för en inkomstrelaterad ersättning. För ersättning enligt inkomstbortfallsförsäkringen, som är en frivillig försäkring, förutsätts bl.a. att medlemmen uppfyller såväl medlemsvillkoret (7 och 8 §§ ALF) som arbetsvillkoret (12 § ALF).

Frågan i målet är om obrutet medlemskap i arbetslöshetskassa kan anses föreligga när någon på grund av obetald avgift till en kassa ansetts ha utträtt ur denna vid utgången av viss månad (45 § LAK) och senare ansökt om medlemskap i en annan arbetslöshetskassa vilket enligt 34 § LAK ska anses ha skett första dagen i ansökningsmånaden, dvs. dagen efter det att utträdet ur den tidigare kassan anses ha skett.

Det är ostridigt att G.B. inte hade betalt sin avgift till Alfakassan senast vid respittidens utgång den 31 augusti 2008 varför medlemskapet och därmed försäkringskyddet upphörde. Detta betecknas i 45 § LAK som att hon ska anses ha utträtt ur kassan vid den tidpunkten. G.B. ansökte senare om medlemskap i Handelsanställdas arbetslöshetskassa, varvid inträdet i den kassan på grund av bestämmelsen i 34 § LAK ska anses ha skett den 1 september 2008.

Eftersom inkomstbortfallsförsäkringen är frivillig och inte en allmän socialförsäkringsförmån bör enligt min mening ett försäkringsmässigt synsätt prägla tolkningen av de relevanta bestämmelserna. G.B:s försäkringskydd har upphört på grund av att hon inte i tid erlagt föreskriven avgift. Den omständigheten att inträde som senare beviljas i en ny arbetslöshetskassa ska anses ha skett redan vid ansökningsmånadens ingång ändrar inte på detta förhållande. Hon får därför inte tillgodoräkna sig tiden i Alfakassan för att uppfylla medlemsvillkoret. Inspektionens överklagande bör därför bifallas.

Föredraget 2012-02-22, föredragande Wenneberg, målnummer 7455-10

Sökord: Arbetslöshetsförsäkring

Litteratur:
